

Tweede kwartaal sierteelt 2009: zorgen nemen toe

Anita van der Knijff en Gerben Jukema

Na een zeer moeizaam eerste kwartaal verliep ook in het tweede kwartaal van 2009 de afzet en handel in met name snijbloemen en bepaalde potplanten stroef. Pasen, Moederdag en diverse andere bloemdagen zorgden ook dit jaar weer voor toenemende verkopen, maar van prijsopleving was geen sprake. Inmiddels is de marktsituatie voor sierteeltproducten al een jaar ongunstig en het is de vraag hoe lang telers de huidige situatie kunnen volhouden.

Omzet bloemenveilingen: snijbloemen lager, planten hoger

In het tweede kwartaal van 2009 was de veilingomzet van sierteeltproducten van Nederlandse herkomst 1,1% lager dan in dezelfde periode een jaar eerder. De verkochte aantallen lagen weliswaar bijna 1% hoger dan een jaar eerder, de gemiddelde prijs daalde met 1 tot 39 cent. Alleen de tuinplantenprijs was hoger dan een jaar eerder (+ 14%). Deze prijsstijging werd veroorzaakt door het goede voorjaarsweer en een wat lager aanbod. Door de betere prijsvorming van tuinplanten steeg de omzet met bijna 12%. Zowel de kamerplantenprijs (-3%) als de snijbloemenprijs (-10%) lagen in het tweede kwartaal onder het prijsniveau van vorig jaar. De kamerplantenomzet nam, ondanks deze lagere gemiddelde prijs, toe met bijna 4%. De snijbloemenomzet kelderde met bijna 10%. Het lage prijsspijl is hier de boosdoener. Er werden nog net iets meer stelen verkocht (0,6%) dan in het tweede kwartaal van 2008.

Terugkijkend op het eerste half jaar van 2009 is de omzet van de bloemenveilingen met 6,4% gedaald (tabel 1). In de eerste zes maanden van 2008 werd nog een omzettoename van een kleine 1% behaald. De aanvoer daalde met 2,5% tot net boven de 5 miljard stuks. De gemiddelde prijs nam 2 cent af tot 37 cent. De totale omzetzakking in het eerste half jaar is vooral veroorzaakt door een ongekende verlaging van de omzet van snijbloemen (-16%). Ondanks de lagere aanvoer (-3%) daalde de gemiddelde prijs van snijbloemen met 3 cent tot 21 cent. Hieruit blijkt dat de vraag uit de markt naar snijbloemen uiterst gering was. Geen hogere prijzen tijdens bloemdagen, het warme voorjaarsweer, een beperkte vraag uit belangrijke afzetmarkten (o.a. Engeland en Rusland), nadelige wisselkoersen, internationale en lokale concurrentie en in sommige gevallen overproductie zorgden voor deze lagere prijzen en dito omzet. Na de moeilijke vakantiemaanden juli en augustus hopen kwekers dat in september de vraag zal aantrekken.

	Omzet		Aantal verkocht		Gem. prijs (ct/stuk)	
	Totaal (mln. euro)	Mutatie t.o.v. 2008 (%)	Stuks (mln.)	Mutatie t.o.v. 2008 (%)	2009	2008
Snijbloemen	895	-15,9	4.259	-3,3	0,21	0,24
Kamerplanten	743	1,9	478	3,2	1,55	1,58
Tuinplanten	235	12,8	752	2,1	0,86	0,76
Totaal	1.873	-6,4	5.010	-2,5	0,37	0,39

a) exclusief import
Bron: VBN

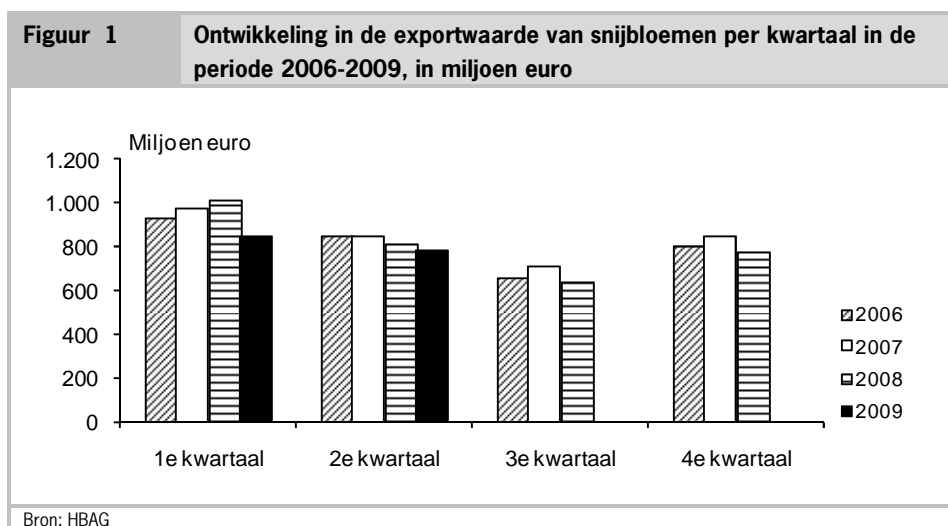
De totaalcijfers van kamerplanten zien er op het eerste oog redelijk uit. De omzet steeg bijna 2% bij een 3,2% hogere aanvoer. De prijsdaling bedroeg 3 cent. Maar achter deze totaalcijfers gaan grote verschillen schuil. Bovendien beïnvloedt de aanvoertoename van relatief duurdere producten (o.a. Phalaenopsis) de algemene cijfers. Wanneer naar de cijfers van individuele producten wordt gekeken zijn de resultaten minder rooskleurig. Met Phalaenopsis voorop noteren de meeste producten een stevige prijsdaling. Alleen met een sterke beperking van het aanbod werd soms nog een betere gemiddelde prijs gerealiseerd (o.a. Ficus en Narcissus).

Tuinplanten behaalden in de eerste zes maanden van dit jaar een omzetstijging van bijna 13%. Het goede voorjaarsweer en de aanvoerpiek van tuinplanten bleken dit jaar wel op elkaar te zijn afgestemd. Mede door de strenge winter, waardoor veel tuinplanten bij de consumenten vervanging behoefden, was de vraag groot. De gemiddelde prijs steeg met 10 cent naar 86 cent.

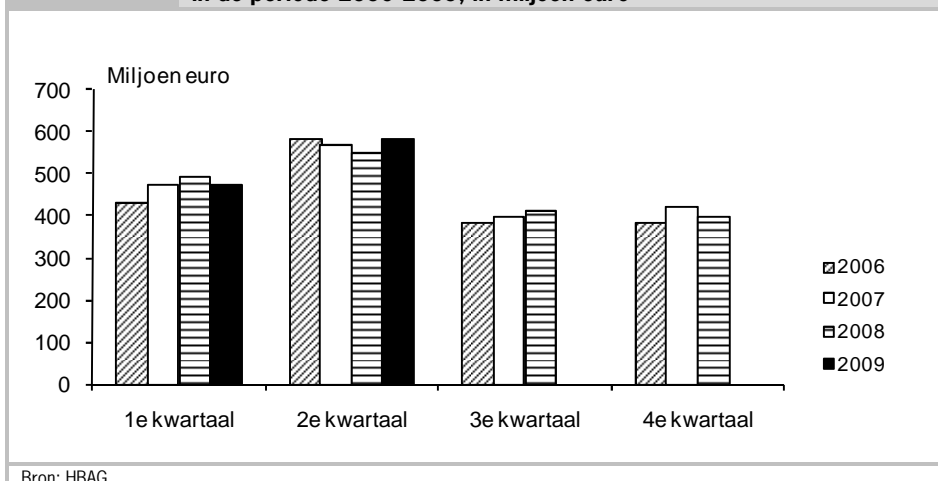
Exportwaarde tweede kwartaal gelijk aan vorig jaar

In het tweede kwartaal van 2009 is de totale exportwaarde van bloemen en planten (1.366 miljoen euro) nagenoeg gelijk aan die in het tweede kwartaal van 2008. De export van snijbloemen nam echter met ruim 4% af, terwijl de afzet van pot- en tuinplanten met ruim 6% toenam (figuur 1 en 2). Zowel in april als in juni lag de exportwaarde hoger (resp. 4% en 7%) dan in dezelfde maanden van 2008. De belangrijke omzetmaand mei noteerde een daling van ruim 9%. Vergelijkingen per maand zijn echter niet geheel zuiver, omdat de omzet van de verschillende bloemendagen in het ene jaar in de ene maand worden gerealiseerd en het andere jaar weer in een andere maand.

Vorig jaar raakte in het tweede kwartaal de export in verval en deze lijkt zich in het tweede kwartaal te stabiliseren. In het eerste kwartaal van 2009 daalde totale export nog met bijna 14%. Per saldo daalde de exportwaarde het eerste half jaar met 6% en bedroeg in totaal 2.687 miljoen euro. Met name de export van snijbloemen daalde (-11%) De pot- en tuinplantenexport groeide met 1,5%. Opvallend is dat veruit het belangrijkste exportland (Duitsland) een kleine plus van 1% wist te noteren. Vooral Engeland en Rusland kampten met een sterke daling in de export (resp. -19% en -27%). Dit heeft alles te maken de koersverhoudingen van de euro en de vraaguitval vanwege slechte economische vooruitzichten. Hier bovenop zijn de financierings- en kredietfaciliteiten aangescherpt.

Figuur 2 **Ontwikkeling in de exportwaarde van pot- en tuinplanten per kwartaal in de periode 2006-2009, in miljoen euro**

Extra scherp op de kostprijs

Doordat de opbrengstprijzen van veel sierteeltproducten (zwaar) onder druk staan, zijn ondernemers extra scherp op de kosten. Daar waar mogelijk is, werd bespaard. Zo werden bijvoorbeeld (dure) overuren zoveel mogelijk vermeden. Desondanks zijn de marges nihil en moesten producten dikwijls onder de kostprijs worden verkocht.

Keerzijde van de economische crisis is dat het aanbod aan productiepersoneel (o.a. buitenlandse arbeidskrachten) toeneemt. Bovendien is de CAO voor de glastuinbouw, die 30 juni 2009 afliep, ongewijzigd verlengd tot en met 30 juni 2010.

Ander lichtpuntje in het tweede kwartaal was de prijsdaling voor niet-gecontracteerd gas. Gemiddeld werd voor niet-gecontracteerd gas 20 ct/m³ betaald. Dit is ruim 6 ct/m³ minder dan in het tweede kwartaal vorig jaar, en bijna 10 ct/m³ minder dan in het eerste kwartaal. Echter, doordat een groot aantal tuinders eind vorig jaar of al eerder (een deel van) hun gas hebben ingekocht, gaat deze prijsdaling aan hen voorbij.